

Obsah

Úvod (Kenneth B. Clark) / 17
Předmluva (Thomas Fraser Pettigrew) / 21
Autorova předmluva k prvnímu vydání / 23
Autorova předmluva k vydání z roku 1958 / 29

I. část

Preferenční myšlení / 33

1. O co jde / 35

Dvě příhody / 36

Definice / 38

Je předsudek hodnotový pojem? / 42

 Funkční význam / 44

 Postoje a přesvědčení / 45

 Jak se předsudek projevuje / 46

2. Předsudek: normální věc / 48

 Separace skupin lidí / 48

 Proces kategorizace / 51

Když jsou kategorie v rozporu s fakty / 54

 Osobní hodnoty jako kategorie / 56

 Osobní hodnoty a předsudek / 56

 Shrnutí / 58

3. Formování vlastních skupin / 60

 Co je to vlastní skupina? / 62

 Pohlaví jako vlastní skupina / 64

 Jak se mění povaha vlastních skupin / 65

 Vlastní a referenční skupiny / 68

 Sociální distance / 70

Teorie předsudku jakožto skupinové normy / 71

Může existovat vlastní skupina bez cizí skupiny? / 72
Může lidstvo tvořit vlastní skupinu? / 74

4. Odmitání cizích skupin / 79

Verbální odmitání / 80

Diskriminace / 82

Kdy dochází k fyzickému napadání / 88

Nepokoje a lynčování / 91

V hlavní úloze fámy / 94

5. Utváření a míra předsudku / 97

Předsudek jako obecný postoj / 97

Jaký význam mají nejednoznačné korelace / 102

Jak dalece jsou předsudky rozšířené? / 103

Demografické odlišnosti předsudků / 109

II. část

Skupinové odlišnosti / 111

6. Vědecké zkoumání skupinových odlišností / 113

Ospravedlní případné odlišnosti zavrhování skupin? / 115

Teorie zasloužené pověsti / 115

Metody zkoumání skupinových odlišností / 117

Typy a stupně odlišností / 123

Interpretace odlišností / 132

7. Rasové a etnické odlišnosti / 134

Proč lidé zdůrazňují rasu / 134

Skutečné rasové odlišnosti / 137

Kulturní relativita / 142

Národní povaha / 143

Kdo jsou to Židé? / 146

Závěry / 152

8. Zjevnost a neobvyklost / 154

Malé dítě / 155

Zjevné odlišnosti vyvolávají dojem skutečných odlišností / 156

Míra zjevnosti / 158

Kondenzace postojů kolem zjevných náznaků / 160

Senzorická averze / 161

Diskuse / 163

9. Kam vede pronásledování / 166

Obrany ega / 167

Utkvělé znepokojení / 168

Zapírání příslušnosti / 169

Stažení se a pasivita / 171

Šaškování / 172

Posilování vnitroskupinových pout / 172

Mazanost a prohnanosť / 174

Identifikace s dominantní skupinou: sebenávist / 175

Agrese vůči vlastní skupině / 177

Předsudky vůči cizím skupinám / 178

Sympatie / 179

Vracení rány: bojovnost / 180

Zvýšené úsilí / 181

Snaha získat symbolické postavení / 182

Neuroticismus / 182

Sebenaplňující se proroctví / 184

Shrnutí / 185

III. část

Vnímání skupinových odlišností

a co si o nich myslíme / 187

10. Kognitivní proces / 189

Výběr, akcentace, vyhodnocování / 190

Cílené a autistické myšlení / 192

Kauzální myšlení / 194

Jaké jsou naše kategorie / 194

Princip nejmenšího úsilí / 197

Dynamika poznávání u osobnosti

zatížené předsudky / 199

Závěry / 200

11. Lingvistické faktory / 202

Substantiva, která krájejí na plátky / 202

Emocionálně zabarvené nálepky / 205

Nálepka komunisty / 208
Verbální realismus a fobie vůči symbolům / 211

12. Stereotypy v našem kulturním prostředí / 213
Stereotypy versus charakteristické skupinové znaky / 213

Definice stereotypu / 215
Žid pohledem stereotypů / 216
Černoš pohledem stereotypů / 221
Srovnání stereotypů o Židech a o černoších / 224
Masmédia a stereotypy / 225
Stereotypy se během doby mění / 227

13. Některé teorie předsudku / 230

Historický akcent / 232
Sociokulturní akcent / 235
Situační akcent / 237
Psychodynamický akcent / 238
Fenomenologický akcent / 240
Akcent na zaslouženou pověst / 241
Závěrečné slovo / 242

IV. část

Sociokulturní faktory / 243

14. Společenská struktura a kulturní vzorec / 245

Různorodost / 246
Vertikální mobilita / 246
Prudká sociální změna / 248
Neinformovanost a komunikační bariéry / 250
Velikost a hustota menšinových skupin / 251
Přímá soutěž a reálný konflikt / 253
Zisky vykořisťovatelů / 257
Jak společnost usměrňuje agresi / 258
Kulturní vynálezy k zajištění loajality / 260
Kulturní pluralismus versus asimilace / 262
Shrnutí / 264

15. Vybírání obětních beránek / 266

Co to je „obětní beránek“ / 267

Historická metoda / 269
Židé jako obětní beránci / 270
Rudí jako obětní beránci / 276
Obětní beránci pro zvláštní příležitosti / 280
Shrnutí / 281

16. Jak působí přímý kontakt / 283

Typy kontaktů / 284
Náhodné kontakty / 285
Známosti / 286
Kontakty v místě bydliště / 290
Kontakty v zaměstnání / 296
Sledování společných cílů / 298
Kontakty dobře míněné / 300
Osobnostní rozdíly / 301
Závěr / 302

V. část

Jak získáváme předsudky / 305

17. Konformizace / 307

Konformita a její funkční význam / 307
Vstupenka do společnosti / 309
Extrémní konformita jako neuróza / 310
Etnocentrické jádro kultury / 311
Základy psychologie konformity / 314
Konflikt a vzpoura / 316

18. Malé dítě / 319

Výchova dítěte / 320
Strach z neznámého / 323
Úsvit rasového uvědomění / 324
Slovní visačky: symboly moci a odmítnutí / 326
První stadium učení se předsudku / 329
Druhé stadium učení se předsudku / 331

19. Pozdější stadia učení / 333

Podmiňování / 334
Selektivní vnímání a završování / 337

Učení prostřednictvím podřizování / 338
Potřeba statusu / 340
Kasta a třída / 341
Podřizování postojů ke kastám a třídám / 344
Závěr / 345

20. Vnitřní konflikt / 346
Předsudek s výčitkami a bez výčitek svědomí / 346
Teorie „amerického dilematu“ / 349
Vnitřní kontrola / 352
Jak konflikt zvládáme / 354

VI. část

Dynamika předsudku / 361

21. Frustrace / 363
Zdroje frustrace / 364
Frustrační tolerance / 367
Reakce na frustraci / 368
Ještě jednou o teorii obětých beránek / 369
Význam psychodynamiky / 372

22. Agrese a nenávisť / 374
Povaha agrese / 374
Problém „odčerpávání“ / 377
Agresivita jako povahový rys osobnosti / 379
Sociální vzorce agrese / 380
Povaha nenávisti / 382

23. Úzkost, sex, vina / 386
Strach a úzkost / 386
Ekonomická nejistota / 389
Sebeúcta / 390
Sexualita / 391
Vina / 396

24. Projekce / 400
Žárlivost / 400
Extropunitivita jako rys / 401

Potlačení / 403
Živoucí inkoustové skvrny / 404
Přímá projekce / 406
Mechanismus „třísky a trámu“ / 408
Komplementární projekce / 409
Závěr / 409

VII. část

Povahová struktura / 411

25. Osobnost s předsudky / 413
Výzkumné metody / 413
Funkční předsudek / 414
Ambivalentní vztah k rodičům / 416
Moralizování / 416
Dichotomizace / 418
Potřeba určitosti / 419
Externalizace / 422
Institucionalismus / 423
Autoritářství / 425
Diskuse / 426
26. Demagogie / 427
Ukázka / 427
Demagogův program / 431
Přívrženci / 434
Demagog jako člověk / 436
Paranoidní fanatismus / 438
27. Tolerantní osobnost / 441
Začátky života / 442
Druhy tolerance / 444
Militantní a pacifistická tolerance / 445
Liberalismus a radikalismus / 447
Vzdělání / 448
Schopnost empatie / 451
Pohled do vlastního nitra / 452
Intropunitivita / 454
Tolerování dvojznačnosti / 454

Osobní hodnoty / 455

Životní filozofie / 457

28. Náboženství a předsudky / 459

Skutečný konflikt / 459

Náboženské faktory, které rozdělují / 461

Liší se náboženské skupiny
ve svých předsudcích? / 465

Dva druhy religiozity / 466

Případ Šimona Petra / 468

Náboženství a povahová struktura / 470

VIII. část

Snížování napětí mezi skupinami / 473

29. Pomohl by zákon? / 475

Krátké dějiny legislativy / 476

Druhy legislativy / 478

Má legislativa vliv na předsudky? / 483

Legislativa a sociální vědy / 487

Shrnutí / 490

30. Vyhodnocování projektů / 492

Výzkumný přístup / 494

Oficiální vzdělávací projekty / 496

Kontaktní a seznamovací projekty / 501

Skupinové přeškolení / 504

Masmédia / 506

Přesvědčování / 507

Individuální terapie / 508

Katarze / 509

31. Hranice a perspektivy / 512

Zvláštní překážky / 513

Strukturální argument / 515

Praktické zásady / 518

Vodítka pro mezikulturní vzdělávání / 521

Závěrečné slovo k teorii / 525

Závěrečné slovo k hodnotám / 526